

เพลงที่ 3 จับอุ่นลูกแก้ว

คำว่า ลูกแก้ว หมายถึง นาค คือ ผู้ที่กำลังจะบวชเป็นสามเณร บทขับอุ้นลูกแก้วจะกล่าวถึงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา รวมไปถึงการบวชนาค ซึ่งจะกล่าวถึงขั้นตอนในการบวชนาค การปฏิบัติตนในระหว่างที่บวช

บทจับ จินตลักษณ์และความหมายของขัณฑ์ลูกแก้ว

เพื่อให้การศึกษาวิเคราะห์หัตถลักษณ์ของบทขับสามารถเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงขอแยกบทขับที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกเป็นวรรค ๆ โดยบทขับ 1 บท หมายถึง ช่วงของการขับ 1 ช่วง ค้นด้วยทำนองปีที่ไม่จำกัดความยาวของจังหวะ และขึ้นต้นคำขับบทใหม่ด้วยคำว่า “นาบัดเดียววันนี้” บทขับอ่อนลูกแก้วสามารถแยกได้ 11 บท ดังนี้

บทขับอุ่่นลูกแก้ว

เกริ่น

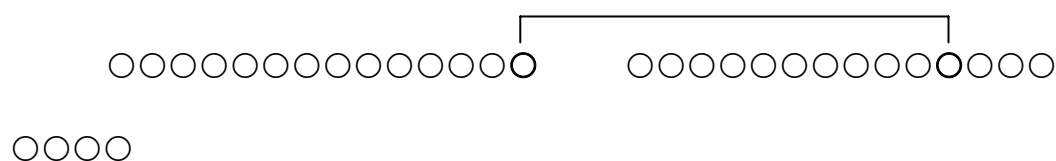
ภาษาไทย

ទំព័រ ១ នៃ ១

ความหมาย

เจ้าเอ๋ยเจ้า (เจ้าหมายถึงเจ้าเมือง)

บทจับที่ 1

ภาษาไทยลื้อ

เตอนี้ปี้เก้อกำเมืองจีนและผายแผ่ปิ่นกำลื้อ ไผยังมีพญาปัญญาและจำจื้อได้ก่อยเอาไว

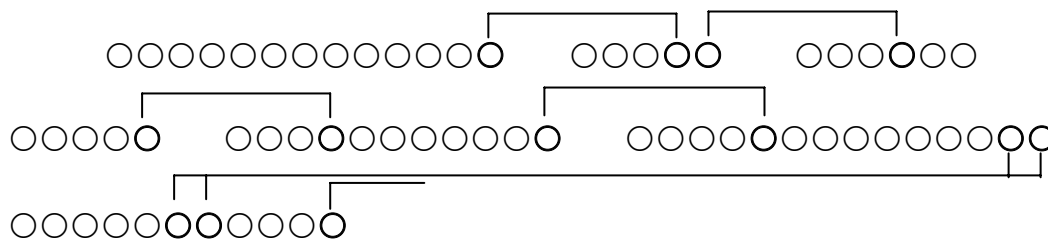
สอนลูกกับหลาน

ความหมาย

ครานี้ทีจะนำคำที่เป็นภาษาไทยจีนมาเผยแพร่เป็นภาษาไทยลื้อ ใครที่มีสติปัญญาดีก็
อยากจะให้ได้จดจำคำเหล่านี้ไว้สอนลูกสอนหลาน

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขับบทที่ 1 มีจำนวน 2 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่
เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 9-18 คำ โดยคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 10 ของวรรคที่ 2

บทขับที่ 2

ภาษาไทยลื้อ

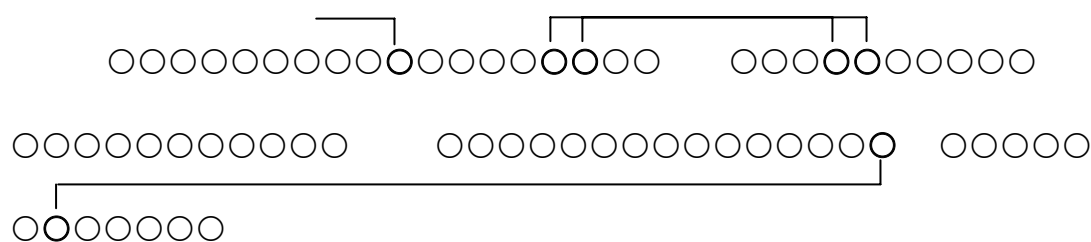
นาบัดเดีววันนีปีบใจจูบเปิดได้ยกำฮู้ ต่ำเหมือนลูกปูจ่าน ปีบไ้หลานกุนแซก
ได้ยกำมาดต่ำลิน ดังว่าปีเหลินพร้อมวันยามนียังมาไผว ป้างเมื่อสักขาคไ้นึ่งป็นสาม
ร่อยหกสิบแปดโตไ้ไ้ ยะก็เดินเจ็ดขึ้นไซไวก็ยังสิบคำ

ความหมาย

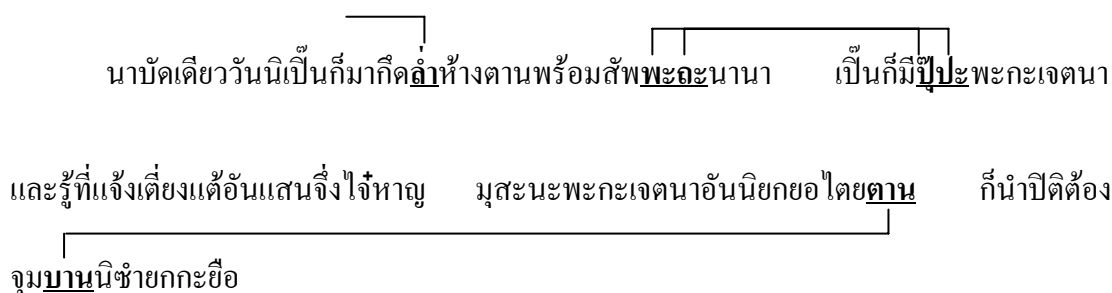
วันนี้จะขอเล่าเรื่องราวจากความรู้ที่ได้รับ เหมือนกับเป็นลูกของคนของมัททายกเกี่ยวกับเดือนสำคัญ เมื่อครั้งปีศักราชได้หนึ่งพันสามสิบแปด ขึ้นเจ็ดค่ำ เดือนสิบ

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขบับที่ 2 มีจำนวน 7 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 5-14 คำ โดยคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 5 คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 6 คำที่ 13-14 ของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำที่ 6-7 ของวรรคที่ 7 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 7 สัมผัสกับคำที่ 10 ของบทขบับที่ 3

บทขบับที่ 3

ภาษาไทยลื้อ

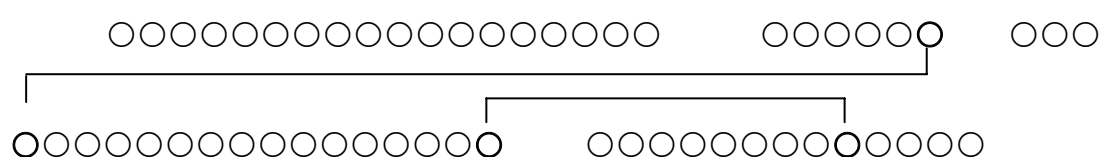

ความหมาย

เขาก็คิดที่จะทำบุญทำทานพร้อมด้วยข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ เขาก็มีเจตนาที่แท้จริง ที่จะทำบุญ

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขัณฑ์ที่ 3 มีจำนวน 5 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 10-18 คำ โดยคำที่ 10 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 7 ของบทขัณฑ์ที่ 2 คำที่ 15-16 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 4-5 ของวรรคที่ 2 วรรคที่ 3 ไม่มีสัมผัสคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 7 ของวรรคที่ 5

บทขัณฑ์ 4

ภาษาไทยลื้อ

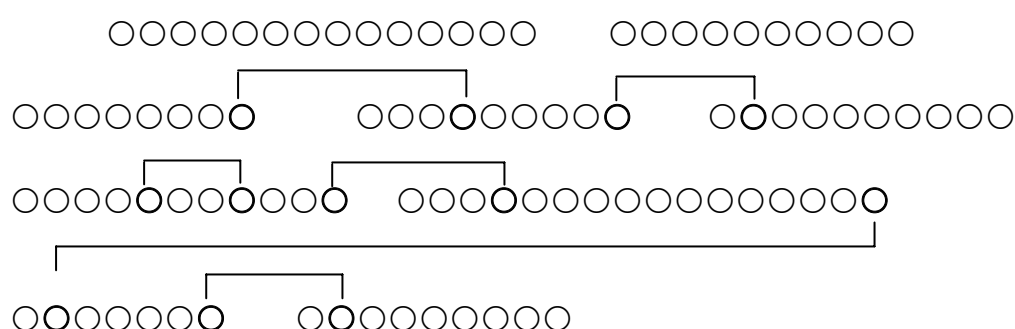
นาบัดเดีววันนือพะละพะกะเจตนาห่มเห็นได้ตานแล้ว ยังปมีดีกินแหง ยังเป่าฮัก
แปงโหล้ยเงินคำเป่าถ้ำหนียังมีจิตใจแก้วมุกก็ยอตาน หวังไขฮื้อป็นนุ่นไว้กำจุมปานนิคำเตียมแต่ด

ความหมาย

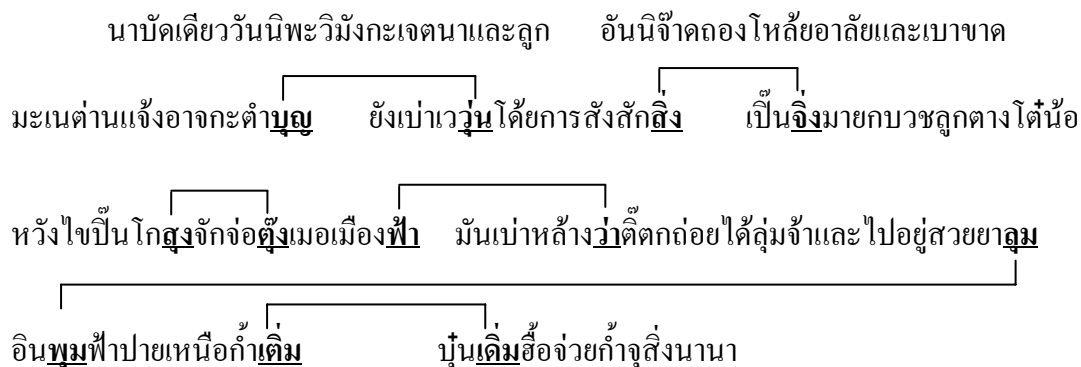
เมื่อได้ทำบุญตามเจตนาแล้ว ยังอยากให้เป็นบุญไว้คอยคำชู

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขัณฑ์ที่ 4 มีจำนวน 4 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 6-18 คำ วรรคที่ 1 ไม่มีสัมผัส คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 9 ของวรรคที่ 4

บทขัณฑ์ 5

ภาษาไทยลื้อ

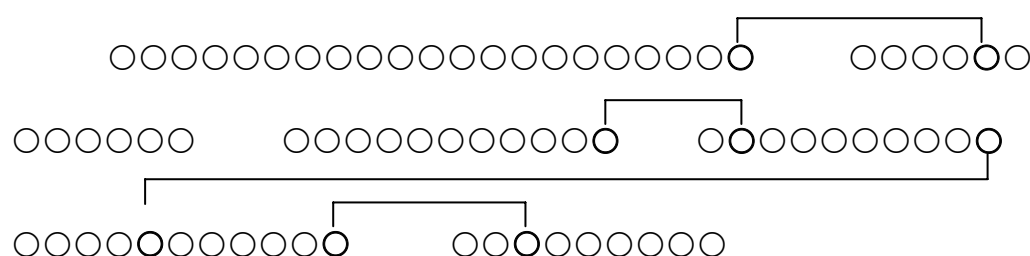

ความหมาย

วันนี้ผู้ที่มีเจตนาและลูก บอกกล่าวเรื่องการทำบุญ เข้าจะให้ลูกชายบวชเพื่อเป็นสะพานให้
ได้ไปสู่สวรรคต ให้ได้ไปอยู่กับพระอินทร์ ให้นุญคอยช่วยคำจุน

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขับบทที่ 5 มีจำนวน 9 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่
เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 7-16 คำ วรรคที่ 1 และ 2 ไม่มีสัมผัส คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่
4 ของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 5 คำสุดท้ายของวรรค 5
สัมผัสกับคำที่ 8 ของวรรคที่ 5 คำสุดท้ายของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 7 คำสุดท้าย
ของวรรคที่ 7 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 8 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 8 สัมผัสกับคำที่ 2 ของ
วรรคที่ 9

บทขับที่ 6

ภาษาไทย

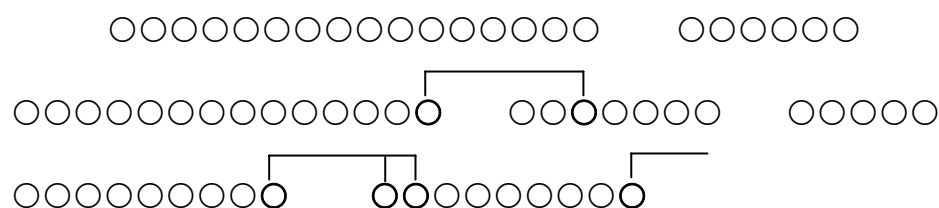

ความหมาย

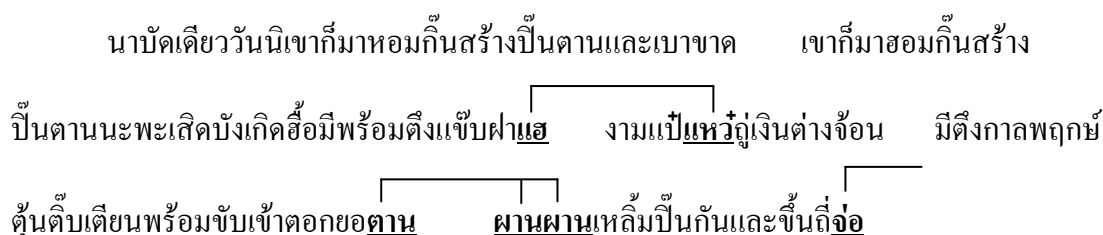
วันนี้ถ้าได้ยกมือไหว้ข้าวของไถยทานที่เตรียมไว้แล้ว นอกจากจะมีฝ้านุ่ง ผ้าสบง จีวร ผ้าพาด ผ้าอังสะแล้ว ยังมีผ้าสไบลายดอกสีเขียวนิด

จากการวิเคราะห์พบว่าค่าซับซ้อนที่ 6 มีจำนวน 6 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 9-21 คำ โดยคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรค 4 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 5 คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 6

บทขับที่ 7

ภาษาไทย

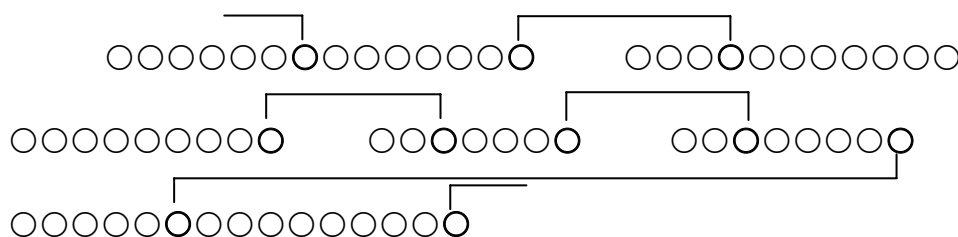

ความหมาย

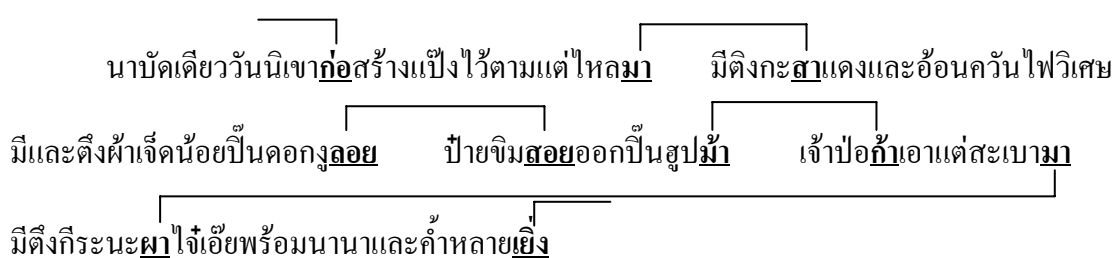
เขาก็มาร่วมกิน ร่วมสร้างเป็นทางอย่างไม่เคยขาด สร้างเป็นทานเพื่อให้มีพร้อมทุกสิ่ง มีทั้งข้าวตอก ดอกไม้ทิพย์ต่าง ๆ สำหรับทำบุญ

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขัณฑ์ที่ 7 มีจำนวน 6 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 5-16 คำ วรรคที่ 1 ไม่มีสัมผัส คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 3 วรรคที่ 4 ไม่มีสัมผัส คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่ 1-2 ของวรรคที่ 6 คำสุดท้ายของวรรค 6 สัมผัสกับคำที่ 7 ของวรรคที่ 1 ในบทขัณฑ์ 8

บทขัณฑ์ที่ 8

ภาษาไทยลื้อ

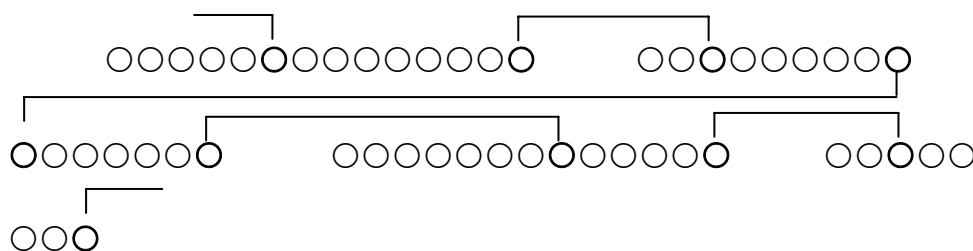
ความหมาย

วันนี้เขาได้สร้างไว้ตั้งแต่หนใดมาไม่ทราบ มีพ่อค้าล่องเรือมาขายข้าวของเครื่องใช้จำเป็นต่าง ๆ มีทั้งกระสาแดง มีทั้งผ้าเช็ดลายดอก เข็มสอยรูปม้า

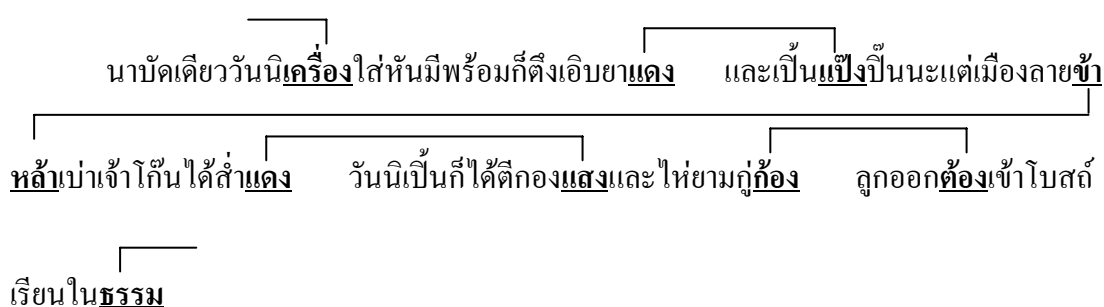
จากการวิเคราะห์พบว่าคำขัณฑ์ที่ 8 มีจำนวน 6 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 7-14 คำ โดยคำที่ 7 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรคที่ 5 ของบทขัณฑ์ที่ 7 คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำ

ที่ 3 ของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 5 คำสุดท้ายของวรรค 5 สัมผัสกับคำที่ 6 ของวรรคที่ 6 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำที่ 6 ของวรรคที่ 1 ในบทขับที่ 9

บทขับที่ 9

ภาษาไทยลื้อ

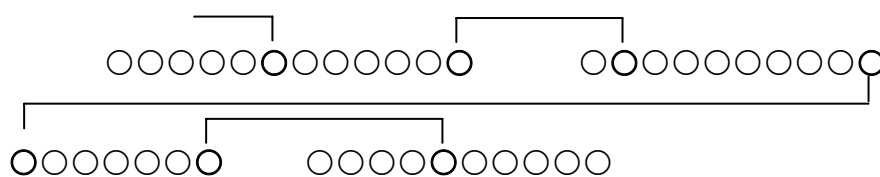

ความหมาย

ข้าของเครื่องใช้ รวมทั้งยาก็มี และวันนี้เขาก็ได้มาตีกลองให้เสียงดังกึกก้อง เป็นสัญญาณให้รู้ว่าจะให้ลูกบวชเรียนพระธรรม

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขับบทที่ 9 มีจำนวน 5 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 7-14 คำ โดยคำที่ 6 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 6 ในบทขับที่ 8 คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 1 ของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 8 ของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 5 และ คำสุดท้ายของวรรค 5 สัมผัสกับคำที่ 6 ของวรรคที่ 1 ในบทขับที่ 10

บทขับที่ 10

ภาษาไทลื้อ

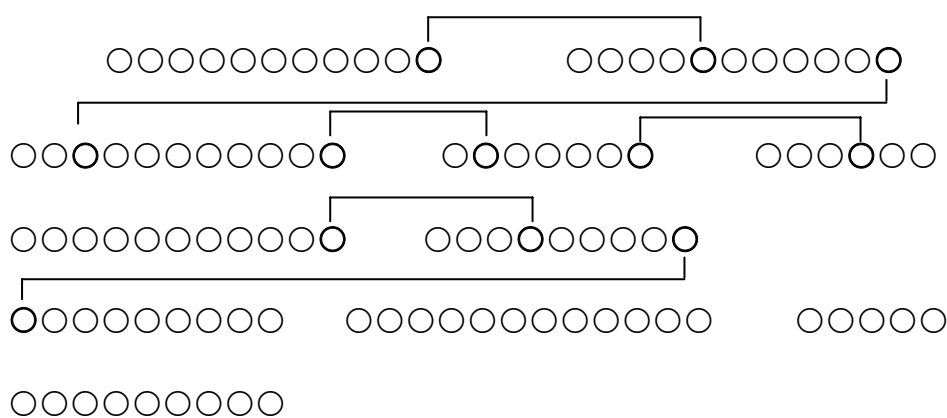

ความหมาย

เขาก็จะเข้าไปขอขมาที่ในวัด เพื่อจะขอเรียนพระธรรม และได้เปลี่ยนวันกันเข้าไปทำบุญ

จากการวิเคราะห์พบว่าคำขับบทที่ 10 มีจำนวน 4 วรรค ในแต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่เท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 7-12 คำ โดยคำที่ 6 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 5 ในบทขับที่ 9 คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 1 ของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 4

บทขับที่ 11

โน้ตเพลงขับอุณลูกแก้ว

Transcription by: นิสาธร กองมงคล

Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

เจ้า เฮย เจ้า

9

ปี่ลื้อ

ขับ

เฮย_____ เตื่อ นิ ปี่ ตีเอาท่าเมิง ขึ้นและ ผายแผ่ ปั้นกำ ลื้อ ไผ่ ยัง มี พ ญาปี่ญ ญาและ

16

ปี่ลื้อ

ขับ

จำ จื่อ ได้ก่อยเอา ไว้ สอน ลูกกับหลาน นา บัด เดียววันนิ ปี่ บ่ไจ่ จับ เป็ด ไคย กำ

23

ปี่ลื้อ

ขับ

สู้ ต่ำเหมินลูก ปู้ จ้าน บ่ไจ่หลานกุน แหก นับ แจก ไคย กำ มาด ส่า เสินดั่งว่าปี่เหลินพร้อมวันยามนิ ยังมา ไผ่ว

30

ปี่ลื้อ

ขับ

นา บัดเดียววัน ป้าง เมื่อ สัก ขาด ได้ นั้ง ปันสามร้อย หกลิบแปด โต ได้ ยะ ก็เดินเจ็ด ขึ้น

37

ปี่ลื้อ

ขับ

ไซไว ก็ ยัง สิบ คำ_____ นา บัดเดียววัน นิเป็น ก็มาคิด คำ ห้าง ดาน พร้อมสัพพะละ

44

ปี่ลื้อ

ขับ

นา นา เป็น ก็ มี ปู้ ปะ พะกะเจ ต นา_____ และ รู้ ตี แจ้งเตียง แดอันแสน จัง ใจ หาญ

51

ปี่ลื้อ

ขับ

มุ สา นะ พะกะ เจ ต นา อันนิ ยกขอ ไคย ดานก็นำปี ตี ต้อง จุม บานนิ ซำยกกะยื้อ

Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

เจ้า เฮย เจ้า

9

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

เฮย _____ เต๋อ นี ปี่ เต๋อคำเม้ง ขึ้นและ ผายแผ่ ปั้นคำ ลื้อ ไผ่ ยัง มี พ ญาปี่ญ ญาและ

16

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

จ๋ำ จื้อ ได้ก่อเฮา ไร่ สอน ลูกกับหลาน นา บัด เดียววัน นี ปี่ บ่ ใจ จื้อ เป็ด ไคย คำ

23

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

สู้ คำเหมินลูก ปู่ จ๋าน บ่ ใจหลานกุน แยก นัน แจก ไคย คำ มาด สำ เสินดั่งว่าปี่เหลนพร้อมวันข้าม นี ยังมา ไผ่

30

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

นา บัดเดียววัน ป้าง เมื่อ ตัก ขาด ได้ นึ่ง ปั้นสาวร้อย หกสิบแปด โต ได้ ไข่ ก็เคินเจ็ด ขึ้น

37

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

ไซ่ไว ก็ ยัง สิบ คำ _____ นา บัดเดียววัน นีเป็น ก็มาทิด คำ ห้าง ดาน พร้อมสัพพะกะ

44

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

นา นา เป็น ก็ มี ปี่ ปะ พะกะเจ ต นา _____ และ ไร่ คี แจ้งเต็ง แดอันแสน จัง ใจ หาญ

51

ปี่ลื้อ

จ๋ำ

มุ สา นะ พะกะ เจ ต นา อันนิ ยกขอ ไคย ดาน ก็นำปี คี ต้อง จุม บาน นี ซำ ยกกะซื่อ

115 Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

สอง ไค มี คางผิน ส'ไบบั้ง ปะเปือยลุ่มเอช หน้า... สุมเลื้อ ห้า มี พร้อมคางดอก เขียวนิล

122

ปี่ลื้อ

ขับ

นาบัดเดียว วัน นิเขามา สอนกัน สร้างปิ่นดานและบาชาด

130

ปี่ลื้อ

ขับ

เขา ก็มา สอนกัน สร้างปิ่น ด่านมะเส็ด บัง เกิด หื้อ มี พร้อมคัง แจ่มผา แส งาน แป้

137

ปี่ลื้อ

ขับ

แห้ว ถู้งัน ต้าง จ้อน มี คัง กาลละพุกณ์ตีบคุ่น เตียน พร้อม ชัน เข้าคอก... ขอ... ดาน ผานผานหลิมปิ่น กัน และ

144

ปี่ลื้อ

ขับ

ขัน ถี่ จ่อ

นา บัดเดียว วัน นิเขา ก่อสร้างเป้ง ไร่ ล้านแต่ ไหลมา มี คังกะ

152

ปี่ลื้อ

ขับ

สาแดงและ ถ้อน ควัน ไฟ วิเศษ มี และคังผ้า เจ็ดน้อย ปิ่นดอก งุลอย ป้าย ข้มสอย ออก ปิ่น สุา น้ำ เจ้า

159

ปี่ลื้อ

ขับ

ปอง้า เอา แต่... สะเปามา มี คัง ถี่ ระนะผา ใจ เอ๊ยพร้อม น้ำ นา... และท้าหลายเอ็ง

166

ปี่ลื้อ

ขับ

นา บัดเดียว วัน นิเครื่อง ไล่หันมีพร้อม ถี่ คังเอิบฮ้า แดง และเป็นแป้งปิ่น นะ แต่เมืองลาย ข้า หล้าเบ้า เจ้า

173 Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

โก้น ได้สำแดง วัน นิเป็น ก็ได้ตี กองแสง และ ให้ข้ามทุ่ง กอง ลูก ออก ต้อง เข้า โบสถ์เรียน ใน ธรรม

180

ปี่ลื้อ

ขับ

นำ บัดเดียว วัน นิคำ โหเข้า ใน ขุนอา วาส ตัก สาค ได้ เรียน พร้อมอะ คู่บ่ดตาง สาม ค้าน

187

ปี่ลื้อ

ขับ

กองธรรมเปลี่ยนกัน นับ มือ โต้ ป้อ เข้า เป่า ซ้อ ป้อแมออก ย้อ คาน

195

ปี่ลื้อ

ขับ

นา บัดเดียว วัน นิอ้ายปิ่น พระ ก็ สู้เสียน อ้าย ปิ่นสามเณร น้อย ก็ต่อมเพียรรู้ อ่าน

201

ปี่ลื้อ

ขับ

ผีเบผ่าน ฮ้อง พระปี่ น้อยกินข้าวอยู่หลาย ก็น ง่าย แล้ว บก ชาย บายหญ้า วัน ว่าอิ หล้า มาแล้ว ห้าง แดงแสนเปียง

208

ปี่ลื้อ

ขับ

ขอเดียน หื้อ ตื่น กรูคบเข้า ธรรมพระเจ้าเล่า ไว้ปิ่นแก้วกับ โต้ อัน นิ โป่หอม ปิ่น จุมปู ก็ ซ้ำ หายาก

216

ปี่ลื้อ

ขับ

หน้า จาย ปี่ แน่ ละ เข้า ปี่ น้อย สุข ยอดค้ำม ป้าย ก็ เจ้า ปี่ น้อย ก้อย อยู่ แม

221

ปี่ลื้อ

ขับ

ฟัง ว่า ไว้ เหน ก่อน เนอ

จากโน้ตเพลงขับอุ้นลูกแล้ว เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขับลื้อ คือ ปี่ลื้อเพียงชิ้นเดียว ดังนั้นในการวิเคราะห์ทำนอง จึงวิเคราะห์เฉพาะแนวทำนองของปี่ที่ใช้ประกอบการขับลื้อ ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 225 ห้องเพลง ดังนี้

ทำนองปี่เพลงขับจั่นเหินใหม่

Transcription by: นิศาธร กองมงคล

Tai-Lue System

ជំនួស
 9
 ជំនួស
 18
 ជំនួស
 26
 ជំនួស
 34
 ជំនួស
 42
 ជំនួស
 50
 ជំនួស
 58
 ជំនួស
 66
 ជំនួស
 74
 ជំនួស
 81
 ជំនួស
 89
 ជំនួស
 97
 ជំនួស
 106
 ជំនួស

114 Tai-Lue System

ปี่ลือ

122

ปี่ลือ

131

ปี่ลือ

139

ปี่ลือ

148

ปี่ลือ

156

ปี่ลือ

164

ปี่ลือ

172

ปี่ลือ

180

ปี่ลือ

188

ปี่ลือ

196

ปี่ลือ

204

ปี่ลือ

212

ปี่ลือ

219

ปี่ลือ

การวิเคราะห์ทำนอง ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โครงสร้างและทำนองของปี่ที่ใช้บรรเลง
ประกอบการขับลือ ตามคุณลักษณะดังนี้

1. ทำนอง (Melody)

1.1 ทำนองหลัก (Them)

ทำนองปีเพลงขับอ่อนลูกแก้ว มีทั้งหมด 225 ห้อง จากการวิเคราะห์พบว่า ทำนองปีเป็นแบบ Progressive คือ เป็นบทเพลงที่มีทำนองใหม่เพิ่มขึ้นโดยไม่ย้อนทำนองเดิมและมีความเป็นอิสระในทำนองเพลง โดยทำนองปีเปลี่ยนไปตามคำขับในรูปแบบของการค้นทำนอง (Improvisation) จำนวน 15 ทำนอง เพลงขับอ่อนลูกแก้วมีสัญลักษณ์แทนลักษณะโครงสร้างของ ทำนอง คือ

ตัวอย่างทำนองปีตอนที่ 1 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 5

Tai-Lue System

ปีสี่

ขับ

เจ้า เฮย เจ้า

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปีตอนที่ เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 5 ลงด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 2 และทำนองขับเกริ่น เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 6 ถึงห้องที่ 9

Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

เจ้า เฮย เจ้า

9

ปี่ลื้อ

ขับ

เฮย_____ เตือนี ปี่ ตีเอากำเมิง ขึ้นและ ผายแผ่ ปิ่นกำ ลื้อ ไผ่ ย้ง มี พ ญาปัญญา ญาและ

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 2 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 ลงด้วยเสียงที่ 3 และทำนองขับเกริ่น เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 จบด้วยเสียงที่ 4

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 3 และทำนองขับบทที่ 1 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 10 ถึงห้องที่ 18

Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

เจ้า เฮย เจ้า

9

ปี่ลื้อ

ขับ

เฮย_____ เตือนี ปี่ ตีเอากำเมิง ขึ้นและ ผายแผ่ ปิ่นกำ ลื้อ ไผ่ ย้ง มี พ ญาปัญญา ญาและ

16

ปี่ลื้อ

ขับ

จำ จื้อ ได้ก่อเฮา ไว้ สอน ลูกกับหลาน นา บัด เดียววันนี ปี บ่ไจ่ จู้บ เป็ด ได้อย ก่า

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 3 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 3 และทำนองขับบทที่ 1 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 4

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 4 และทำนองขับบทที่ 2 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 19 ถึงห้องที่ 29

16

ปี่ท้อ

ขับ

จำ จ้อ ได้ก่อยเอา ไว้ สอน ลูกกับหลาน

นา บัด เดียววัน นี ปี บ ใจ จู้บ เป็ด ไคย ก้า

23

ปี่ท้อ

ขับ

อู้ ตาเหมินลูกปู จ่าน บ ใจหลานกุน แจก นับ แจก ไคย ก้า มาด ส่า เสนดั่งว่าปีเหลิน พร้อมวันยาม นี ยังมา ไผว

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 4 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 ลงด้วยเสียงที่ 4 และทำนองขับบทที่ 2 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 5 และทำนองขับบทที่ 3 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 30 ถึงห้องที่ 38

30

ปี่ท้อ

ขับ

นา บัดเดียว วัน ป้าง เมื่อ สัก ชาติ ได้ นึ่ง ปั้น สามร้อย หกสิบแปด ไค้ ไค้ ยะ ก็เคินเจ็ด ขึ้น

37

ปี่ท้อ

ขับ

ไซว ไค้ ยัง สิบ ค่ำ

นา บัดเดียว วัน นี เป้น ก็มาคิด ค่ำ ห้าง ตาน พร้อม สัพพะอะ

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 5 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 4 และทำนองขับบทที่ 3 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 4

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 6 และทำนองซำบพทที่ 4 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 39 ถึงห้องที่ 56

37

ปี่ลื้อ

ซำ

ไซ ไว ก็ ยัง ลิบ ถ้ำ... นา บัดเดียว วัน นิเป็น ก็มาคิด ถ้ำ ห้าง ดาน พร้อม สัพพะกะ

44

ปี่ลื้อ

ซำ

นา นา เป็น ก็ มี ปู่ ปะ พะกะเจ ต นา และ ู้ ตี้ แจ้ง เต้ง แดอันแสน จัง ใจ หาญ

51

ปี่ลื้อ

ซำ

มุ สา นะ พะกะ เจ ต นา อันนิ ยกขอ ไต ย ดาน ถิ่นนำปี ตี ต้อง จุม บาน นิ ซำ ยกกะเชื้อ

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 6 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 4 และทำนองซำบพทที่ 4 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 จบด้วยเสียงที่ 4

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 7 และทำนองซำบพทที่ 5 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 57 ถึงห้องที่ 72

51

ปี่ลื้อ

ซำ

มุ สา นะ พะกะ เจ ต นา อันนิ ยกขอ ไต ย ดาน ถิ่นนำปี ตี ต้อง จุม บาน นิ ซำ ยกกะเชื้อ

58

ปี่ลื้อ

ซำ

นา บัดเดียว วัน นิอะพา ละกะกะเจ ต นา อันนิ หุ้ม หั้น ได้ ดาน แล้ว ยัง บ่ มี ตี้ กั้น

64

ปี่ลื้อ

ซำ

แหง ยังเบ้าอักแปง โห่ลยเงิน ลำบ่าถ้ำ หนึ ยังละมี ใจ แก้ว บุน มุก ก็ ยอ ดาน หวัง ใจ หื้อ ปั้น บุนไว้ ถ้ำ จุม

71

ปี่ลื้อ

ซำ

ปาน นิคำเตยม แด็ค... นา บัด เดียว วัน นิพะ วิ มัง กะ เจ ต นา และ ลูก

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปีท่อนที่ 7 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 3
และทำนองขับบทที่ 5 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 4

ตัวอย่างทำนองปีท่อนที่ 8 และทำนองขับบทที่ 6 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 73 ถึงห้องที่ 98

71

ปีลี๋

ขับ

ปาน นี ล้ำเดียม แด็ด

นา บัด เดียว วัน นี พะ วิ มัง อะ เจ ต นา และ ลูก

78

ปีลี๋

ขับ

อัน นี จาดทอง โหสิยอา ลัยและเบาขาด มะ เน ตำน แจง อาจ กะตำ บุน ยังบ่าว วน ไดยถ่าน สัก สัก สิ่ง เป็นจิง

85

ปีลี๋

ขับ

มีา ยกบวช ลูก ตาง โต้น้อ วัน หวังปันโก สูงจัก จ่อคั้ง เมอเมิงฟ้า มัน เปา หล้าง ว่าดีดกถ้อย ได้ลุ่มจ้ำและไป

92

ปีลี๋

ขับ

อยู่ สวยยา ลุม อิน พุม ฟ้า ปาย เหนือคำ เต็ม บุน เต็ม หือ จ่วย คำ ก็ จูสิ่ง น้า นา

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปีท่อนที่ 8 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 3
และทำนองขับบทที่ 6 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 9 และทำนองขับบทที่ 7 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 99 ถึง
จังหวะที่ 1 ห้องที่ 120

92

ปี่ลือ

ขับ

อยู่ สวชยา ลุม อัน พุม ฟ้า ปาย เหนือ กำ เค็ม บุน เค็ม หื้อ จ่วย กำ กี่ จูสัง น้ำ นา

100

ปี่ลือ

ขับ

นำ บัดเดียว วัน นิกำถานิซ้อย ดิสา สียอ มือไหว ใดตาน นิยังพร้อมกู น้ำ

108

ปี่ลือ

ขับ

มี ดึง สะ กู พร้อมผ้า ข้องลาย สุน น้อ วัน มี ดึงสะนุน ไค้ง และผ้า จุน ฟู กี่ ดึงปาด ผ้า ปาดพร้อมสะนุดเอก

115

ปี่ลือ

ขับ

สอง ไค มี คางผิน สไบบัง ปะเปื่อยลุ่มเอย หน้า ลุมเสื่อ ผ้า มี พร้อมคางคอก เขียวนิล

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 9 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 4
และทำนองขับบทที่ 7 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 1 จบด้วยเสียงที่ 2

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 10 และทำนองขับบทที่ 8 เริ่มตั้งแต่จังหวะที่ 2 ห้องที่ 120 ถึง ห้องที่ 144

115 Tai-Lue System

ปี่ลื้อ

ขับ

สอง ไท มี ตางผืน สไบข้าง ปะเปื่อยลุ่มเออ หน้ำ สุมเสื่อ ผ้า มี พร้อมตางดอก เขียว นิล

122

ปี่ลื้อ

ขับ

นา บัดเดียว วัน นิ เขามา สอมกิน สร้างปิ่นตาดและเบาะขาด

130

ปี่ลื้อ

ขับ

เขา ถิ่นมา สอมกิน สร้างปิ่น ด้าน นะ สะเล็ด บัง เกิด หื้อ มี พร้อมตัง แซ็บผ้า แส งาน แป้

137

ปี่ลื้อ

ขับ

แห้ว ถู้งัน ต้าง จ้อน มี ตึง กาลละพฤษศยดิบดิน เตียน พร้อมขัน เขาคอก ขอ ดาน ผานผานเหลิมปิ่น กัน และ

144

ปี่ลื้อ

ขับ

ขึ้น ถี่ จ้อ

นา บัดเดียว วัน นิ เขา ก่อสร้างแจ้ง ไว้ ดำแต่ ไหลมา มี ตึงกะ

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 10 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 ลงด้วยเสียงที่ 4 และทำนองขับบทที่ 8 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 11 และทำนองขับบทที่ 9 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 145 ถึง ห้องที่

164

144

ปี่ลือ

ขับ

ขึ้น ถี่ จ่อ

นา บัดเดียว วัน นิเขา ก่อสร้าง แป้ง ไร่ ต้านแต่ ไหลมา มี ดึงกะ

152

ปี่ลือ

ขับ

สาแดง และ อ่อน ควัน ไฟ วิเศษ มี และดึงผ้า เจ็ดน้อย ปีนดอก งูลอย ป้าย ขิมสอย ออก ปีน สุล น้า เจ้า

159

ปี่ลือ

ขับ

ป้อก้า เอา แต่ สะเปามา มี ดึง ก็ ระนะผา ใจ เอี้ยพร้อม น้า นา และคำหลายเอ็ง

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 11 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 ลงด้วยเสียงที่ 4 และทำนองขับบทที่ 9 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 12 และทำนองขับบทที่ 10 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 165 ถึงห้องที่ 179

159

ปี่ลือ

ขับ

ป้อก้า เอา แต่ สะเปามา มี ดึง ก็ ระนะผา ใจ เอี้ยพร้อม น้า นา และคำหลายเอ็ง

166

ปี่ลือ

ขับ

นา บัดเดียว วัน นิเครื่อง ใส หันมี พร้อม ก็ ดึงเอิบย้า แดง และ เปิ่น แป้ง ปิ่น นะ แต่เมืองลาง ข้า หล้าเบา เจ้า

173

ปี่ลือ

ขับ

โก้น ได้สำแดง วัน นิเป็น ก็ได้ดี ก่อง แสง และ ไห่ ยาม กู่ ก่อง ลูก ออก ต้อง เข้า โบสถ์เรียน ใน ธรรม

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 12 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 ลงด้วยเสียงที่ 3
และทำนองซำบทที่ 10 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 13 และทำนองซำบทที่ 11 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 180 ถึงห้อง
ที่ 191

180

ปี่ล้อ

ซำบ

นำ บัดเดียว วัน นิดา โหเข้า ใน ขุน อา วาส สัก สาด ได้ เรียน พร้อมอะ คู่บ่ดตาง สาม ต้ม

187

ปี่ล้อ

ซำบ

ก้องกรรมเปลี่ยนกัน นับ มือ โต ปื่อ เข้า เบา ซื่อ ปื่อแม่ออก ช่อ ดาน

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 13 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 ลงด้วยเสียงที่ 3
และทำนองซำบทที่ 11 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 1 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปีท่อนที่ 14 และทำนองขับบทที่ 12 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 192 ถึง ห้อง
ที่ 223

187

ปีกล้อ

ขับ

ก้องกรรมเปลี่ยนกัน นับ มือ โต ป้อ เข้า เบ่า ซ้อ ป้อแม่ออก_ ซ้อ_ ดาน

195

ปีกล้อ

ขับ

นา บัดเคียว วัน นิอ้ายปิ่น พระ ก็ สู้เสียน อ้าย ปิ่น สามเณรน้อย ก็ ด้อมเพียรรู้ อ่าน

201

ปีกล้อ

ขับ

ผี เบาลผ่าน ส่อง พระปี น้อยกินข้าวอยู่หลาย กัน งาม แล้ว บก ซาย บายหล้า วัน ว่าอิ หล้า มาแล้ว ห้าง แต่งแสนเปียง

208

ปีกล้อ

ขับ

ขอเตือน หือ คื่น คุรุคบเข้า ธรรมพระเจ้าเล่า ไว้ปิ่นแก้วกับ โต อันนิ โป่หอม ปิ่น จุมปู ก็ ซ้ำ หาซาก

216

ปีกล้อ

ขับ

หน้า จาย ปี่ แน่ ละ เจ้า ปี่ นื่อง สุข ยอด ค้ำ ป้าย ก็ เจ้า ปี่ นื่อง ก้อย อยู่ แม่

221

ปีกล้อ

ขับ

ฟัง ว่า ไว้ เหน ก่อน เหน

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปีท่อนที่ 14 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 ลงด้วยเสียงที่ 3
และทำนองขับบทที่ 12 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 3 จบด้วยเสียงที่ 3

ตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 15 เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 224 ถึง ห้องที่ 225

จากโน้ตตัวอย่างทำนองปี่ท่อนที่ 15 เริ่มต้นทำนองด้วยเสียงที่ 2 ลงด้วยเสียงที่ 1

จากการวิเคราะห์ทำนองหลักของปี่ที่ใช้บรรเลงประกอบการขับอุ้นลูกแก้วทั้งหมด 15 ทำนอง พบว่าการบรรเลงทำนองของปี่ส่วนใหญ่ขึ้นต้นทำนองด้วยเสียงที่ 4 และลงท้ายทำนองด้วยเสียงที่ 3 ส่วนทำนองขับส่วนใหญ่ขึ้นต้นและลงท้ายด้วยเสียงที่ 3

1.2 ทำนองเชื่อมระหว่างท่อนเพลง

จากการวิเคราะห์ท่อนเชื่อมระหว่างท่อนเพลงของทำนองปี่ พบว่ามีทำนองเชื่อมระหว่างท่อนเพลงจำนวน 13 ท่อน

ท่อนเชื่อมที่ 1 มีความยาวจำนวน 1 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 10 จังหวะที่ 1

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 1 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและเคลื่อนที่แบบเรียงเสียง

ท่อนเชื่อมที่ 2 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 19 - จังหวะที่ 1 ห้องที่ 20

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 2 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลงและเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนอง

ท่อนเชื่อมที่ 3 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 30 - จังหวะที่ 1 ห้องที่ 31

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 3 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 4 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 39 - จังหวะที่ 1 ห้องที่ 40

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 4 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 5 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 57 - จังหวะที่ 1 ห้องที่ 58

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 5 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและเคลื่อนที่ลงแบบเรียง

ท่อนเชื่อมที่ 6 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 73 - จังหวะที่ 1 ห้องที่ 74

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 6 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลงและเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนอง

ท่อนเชื่อมที่ 7 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 99 - ห้องที่ 100

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 7 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 8 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 106 - จังหวะที่ 1
ห้องที่ 107

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 8 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและ
เคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 9 มีความยาวจำนวน 4 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 120 - 123

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 9 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง
การเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียง และเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนอง

ท่อนเชื่อมที่ 10 มีความยาวจำนวน 3 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 145 - จังหวะที่ 1
ห้องที่ 147

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 10 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและ
เคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 11 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 165 – จังหวะที่ 1

ห้องที่ 166

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 11 จะมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 12 มีความยาวจำนวน 2 ห้องเพลง คือ จังหวะที่ 2 ห้องที่ 179 –

ห้องที่ 180

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 12 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง

ท่อนเชื่อมที่ 13 มีความยาวจำนวน 4 ห้องเพลง คือ ห้องที่ 192 - ห้องที่ 195

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเชื่อมที่ 13 จะมีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงขึ้นลง มีการเคลื่อนที่แบบซ้ำทำนองและการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียง

จากการวิเคราะห์ทำนองท่อนเชื่อมระหว่างท่อนเพลง เป็นการวิเคราะห์ทำนองของปีทีบรรเลงเชื่อมไปยังทำนองของบทขับในวรรคต่อ ๆ ไป จากการวิเคราะห์ทำนองเชื่อมระหว่างท่อนเพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบท่อนเชื่อมระหว่างท่อนเพลง จำนวน 13 ท่อน ในแต่ละท่อนมีความยาวจำนวน 1, 2, 3, 4 และ 9 ห้อง จำนวนความยาวของห้องที่พบมากที่สุด คือ 2 ห้อง พบจำนวน 8 ครั้ง และการดำเนินทำนองของท่อนเชื่อมจะไม่ซ้ำกัน

2. สื่อสร้างเสียง (Medium)

การศึกษาสื่อสร้างเสียง เป็นการศึกษาว่าเสียงเกิดจากอะไร จากการวิเคราะห์พบว่า เพลงขับอู่นลูกแก้ว มีสื่อสร้างเสียง 2 ชนิด คือ

- เสียงร้อง (Voice) หรือเรียกว่า ขับ เป็นภาษาไทยถิ่น โดยนายกร แก้วคำแปง
- เสียงเครื่องดนตรี (Instrument) เสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขับ

เพลงขึ้นเฮินใหม่ คือ ปี่ลื้อเพียงขึ้นเดียวเท่านั้น บรรเลงโดย นายแก้ว มาไกล

3. พื้นผิว (Texture)

เป็นการศึกษาทำนองและความสัมพันธ์ระหว่างทำนอง จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงขับอู่นลูกแก้ว เป็นบทเพลงประเภททำนองเดียว (Monophony) โดยปีบรรเลงทำนองใน ลักษณะการดันทำนอง (Improvisation) ไปตามคำขับ

4. โครงสร้างบทเพลง (Form)

เป็นการศึกษาการจัดองค์ประกอบของบทเพลง จากการวิเคราะห์ทำนองเพลงขับอู่นลูกแก้ว พบว่า โครงสร้างบทเพลงแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ท่อนนำ เป็นท่อนที่ปีเกริ่นนำเพื่อตั้งเสียงให้กับช่างขับและบรรเลงคลอช่างขับ เกริ่นนำ

- ท่อนทำนองเพลง เป็นท่อนที่ปีบรรเลงดันทำนอง (Improvisation) ไปตามคำขับ ในลักษณะ Progressive คือเป็นบทเพลงที่มีทำนองใหม่เพิ่มขึ้นโดยไม่ย้อนทำนองเดิมและมีความเป็นอิสระในทำนองเพลง

- ท่อนจบ เป็นท่อนที่ปีบรรเลงลงจบ

สัญลักษณ์แทนลักษณะโครงสร้างของบทเพลงขับขึ้นเฮินใหม่ คือ

|| [ท่อนนำ] --- [ท่อนทำนอง จำนวน 15 ทำนอง] --- [ท่อนจบ] ||

5. กลุ่มเสียง (Mode)

เป็นการศึกษากลุ่มเสียงหรือมาตราเสียงเฉพาะที่ใช้ในบทเพลง จากการวิเคราะห์
กลุ่มเสียงเฉพาะที่ใช้บรรเลงในเพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบว่า

- ทำนองที่ 1 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 2 มี 3 เสียง คือ เสียงที่ 2, 3, 4
- ทำนองที่ 3 มี 4 เสียง คือ เสียงที่ 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 4 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 5 มี 4 เสียง คือ เสียงที่ 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 6 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 7 มี 4 เสียง คือ เสียงที่ 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 8 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 9 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 10 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 11 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 12 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 13 มี 4 เสียง คือ เสียงที่ 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 14 มี 5 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3, 4, 5
- ทำนองที่ 15 มี 3 เสียง คือ เสียงที่ 1, 2, 3

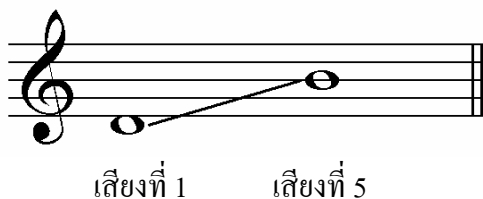
จากการวิเคราะห์ทำนองเพลงขับอุ้นลูกแก้ว ทั้งหมด 15 ทำนองพบว่า กลุ่มเสียง
(Mode) ที่ใช้บรรเลงเพลงขับอุ้นลูกแก้วเป็น คือ ระบบ 5 เสียง (Pentatonic) แบบไทลื้อ

6. ท่วงทำนอง (Melody)

เป็นการศึกษาการจัดลำดับเสียงสูง-ต่ำ ดัง-เบา สั้น-ยาวในบทเพลง โดยศึกษาในเรื่อง
ต่าง ๆ ดังนี้

6.1 ช่วงกว้างของเสียง (Range)

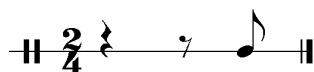
เป็นการศึกษาความกว้างของระดับเสียงต่ำสุดถึงเสียงสูงสุดที่ใช้ในบทเพลง โดยเสียงต่ำสุดในเพลงขับอุณลูกแก้ว คือ เสียงที่ 1 และเสียงสูงสุดในบทเพลง คือ เสียงที่ 5 โดยมีระยะห่างระหว่างขั้นคู่เสียงจากเสียงต่ำสุดไปยังเสียงสูงสุด = 820 Cent ดังรูป

6.2 กระสวนจังหวะ (Rhythm pattern)

ใช้อธิบายสัญลักษณ์ที่บอกความสั้นยาวของตัวโน้ตและตัวหยุด กระสวนจังหวะของบทเพลงขับอุณลูกแก้วมีทั้งหมด 44 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 1 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 1

รูปแบบที่ 2 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 2 พบจำนวน 4 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 2, 5, 21

รูปแบบที่ 3 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 3 พบจำนวน 35 ครั้ง เป็นรูปแบบกระสวนจังหวะที่พบบากที่สุด ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 3, 4, 7, 22, 24, 26, 31, 33, 35, 42, 46, 51, 67, 69, 74, 75, 76, 77, 81, 82, 83, 94, 96, 100, 108, 128, 136, 140, 162, 166, 172, 175, 189, 193, 208 และ 212

รูปแบบที่ 4 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

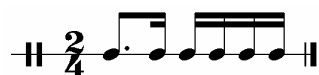
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 4 พบจำนวน 6 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 6, 171, 176, 177, 190 และ 204

รูปแบบที่ 5 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 5 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 8 และ 129

รูปแบบที่ 6 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 6 พบจำนวน 8 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 9, 19, 32, 40, 89, 118, 138 และ 161

รูปแบบที่ 7 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 7 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 10, 95 และ 144

รูปแบบที่ 8 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 8 พบจำนวน 11 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 11, 12, 63, 98, 112, 123, 145, 150, 154, 165 และ 220

รูปแบบที่ 9 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 9 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 13, 130 และ 146

รูปแบบที่ 10 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 10 พบจำนวน 17 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 14, 34, 44, 62, 65, 79, 110, 115, 119, 122, 134, 147, 158, 167, 181, 210 และ 218

รูปแบบที่ 11 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 11 พบจำนวน 32 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 15, 16, 23, 27, 47, 48, 64, 78, 88, 90, 92, 97, 101, 113, 114, 116, 117, 120, 121, 125, 126, 132, 135, 137, 151, 155, 156, 174, 182, 187, 196 และ 199

รูปแบบที่ 12 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

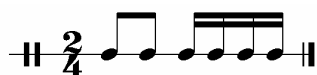
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 12 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 17, 43 และ 163

รูปแบบที่ 13 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 13 พบจำนวน 4 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 18, 72, 106 และ 215

รูปแบบที่ 14 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 14 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 20 และ

รูปแบบที่ 15 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 15 พบจำนวน 22 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 25, 36, 37, 39, 45, 54, 58, 59, 60, 61, 70, 111, 131, 143, 149, 152, 157, 159, 195, 197, 203 และ 216

รูปแบบที่ 16 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 16 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 28 และ 99

รูปแบบที่ 17 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

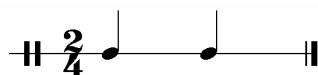
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 17 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 29 และ 107

รูปแบบที่ 18 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 18 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 30

รูปแบบที่ 19 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 19 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 38

รูปแบบที่ 20 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 20 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 41

และ 50

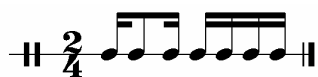
รูปแบบที่ 21 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 21 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 49, 55

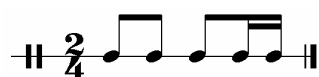
และ 180

รูปแบบที่ 22 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 22 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 52

รูปแบบที่ 23 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 23 พบจำนวน 11 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 53, 91, 139, 141, 148, 183, 192, 200, 207, 209 และ 217

รูปแบบที่ 24 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

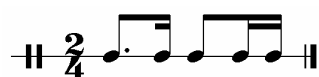
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 24 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 56, 104 และ 133

รูปแบบที่ 25 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

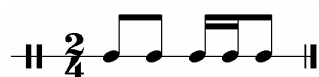
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 25 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 57, 84 และ 127

รูปแบบที่ 26 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

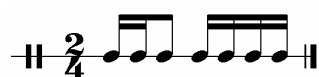
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 26 พบจำนวน 5 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 66, 68, 71, 93 และ 103

รูปแบบที่ 27 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 27 พบจำนวน 4 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 73, 86, 201 และ 211

รูปแบบที่ 28 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 28 พบจำนวน 5 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 85, 170, 185, 198 และ 206

รูปแบบที่ 29 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

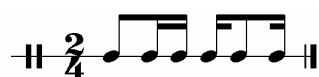
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 29 พบจำนวน 5 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 87, 105, 173, 178 และ 222

รูปแบบที่ 30 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

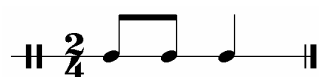
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 30 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 102

รูปแบบที่ 31 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

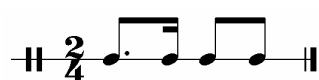
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 31 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 109, 169 และ 221

รูปแบบที่ 32 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

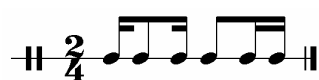
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 32 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 124

รูปแบบที่ 33 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 33 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 142 และ 223

รูปแบบที่ 34 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

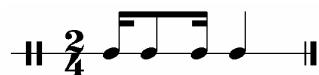
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 34 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 153

รูปแบบที่ 35 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

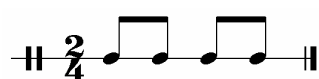
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 35 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 160, 186 และ 188

รูปแบบที่ 36 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 36 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 164

รูปแบบที่ 37 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 37 พบจำนวน 3 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 168, 194 และ 202

รูปแบบที่ 38 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 38 พบจำนวน 2 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 179 และ 191

รูปแบบที่ 39 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

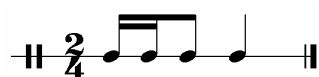
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 39 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 184

รูปแบบที่ 40 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

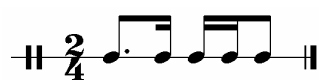
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 40 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 213

รูปแบบที่ 41 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 41 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 214

รูปแบบที่ 42 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

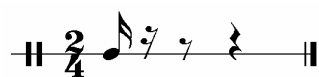
จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 42 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 219

รูปแบบที่ 43 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 43 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 224

รูปแบบที่ 44 มีสัญลักษณ์แทนกระสวนจังหวะ ดังรูป

จากสัญลักษณ์รูปแบบที่ 44 พบจำนวน 1 ครั้ง ดังปรากฏให้เห็นในห้องที่ 225

จากการวิเคราะห์กระสวนจังหวะ (Rhythm pattern) เพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบว่ามีกระสวนจังหวะ จำนวน 44 รูปแบบ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบที่ 3 พบจำนวน 35 ครั้ง

7. รูปลักษณะท่วงทำนอง (Melodic contour)

7.1 ทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct)

จากการวิเคราะห์ทำนองปี่พาทเพลงขับอุ้นลูกแล้ว พบว่าเพลงขับอุ้นลูกแก้ว ทุกห้องเป็นเพลงที่มีทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct) ดังตัวอย่าง ห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 33

Tai-Lue System

ปี่ลือ

9

18

26

ปี่ลือ

7.2 ทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating)

จากการวิเคราะห์ทำนองปี่พาทเพลงขับขึ้นเอ็นใหม่ พบว่ามีทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating) ดังปรากฏในห้องที่ 3, 6, 17, 22, 26, 58-59, 62, 67, 69, 108, 128, 131, 134, 156, 159, 162, 180, 186 ดังตัวอย่างในห้องที่

Tai-Lue System

ปี่ลือ

9

ปี่ลือ

18

ปี่ลือ

26

ปี่ลือ

34

ปี่ลือ

42

ปี่ลือ

50

ปี่ลือ

58

ปี่ลือ

66

ปี่ลือ

7.3 ทำนองไม่ค่อยขึ้นลงหรือสม่ำเสมอ (Terraced)

จากการวิเคราะห์ทำนองเป็บทเพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบว่ามีทำนองไม่ค่อยขึ้นลงหรือสม่ำเสมอ (Terraced) ดังปรากฏในห้องที่ 4, 7, 61, 77, 110-112, 124, 144-145, 168, 192-193 223 ดังตัวอย่างในห้องที่ 124, 144-145, 168, 192-193

114 Tai-Lue System

ปี่ลือ

122

ปี่ลือ

131

ปี่ลือ

139

ปี่ลือ

148

ปี่ลือ

156

ปี่ลือ

164

ปี่ลือ

172

ปี่ลือ

180

ปี่ลือ

188

ปี่ลือ

8. ทิศทางการดำเนินทำนอง

บทเพลงขับอุ้นลูกแก้ว เป็นเพลงทำนองอิสระ คือ มีทำนองใหม่เพิ่มขึ้นทุกท่อนโดยไม่ย้อนกลับทำนองเดิม ทำนองปีขับอุ้นลูกแก้วมีทั้งหมด 225 ห้องและมีทิศทางการดำเนินทำนองดังนี้

ช่วงที่ 1 โน้ตเพลงห้องที่ 1-8

Tai-Lue System

ปี่ลือ

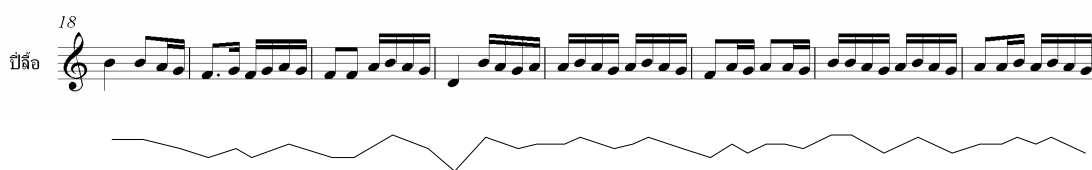
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 1 ห้องที่ 1-8 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 4 และห้องที่ 6-7 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 2-3

ช่วงที่ 2 โน้ตเพลงห้องที่ 9-17

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 2 ห้องที่ 9-17 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 9-12 และห้องที่ 15-16 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 10

ช่วงที่ 3 โน้ตเพลงห้องที่ 18-25

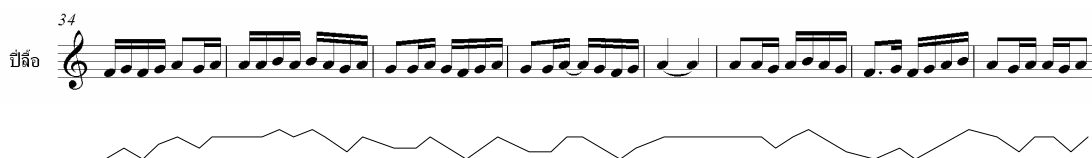
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 3 ห้องที่ 18-25 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 18, 20 และห้องที่ 23-25 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 20-21 และห้องที่ 23

ช่วงที่ 4 โน้ตเพลงห้องที่ 26-33

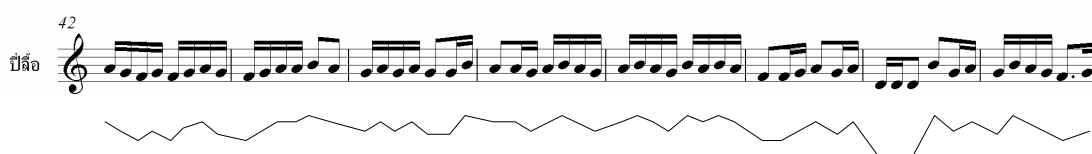
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 4 ห้องที่ 26-33 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 29-31 ไม่พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียง

ช่วงที่ 5 โน้ตเพลงห้องที่ 34-41

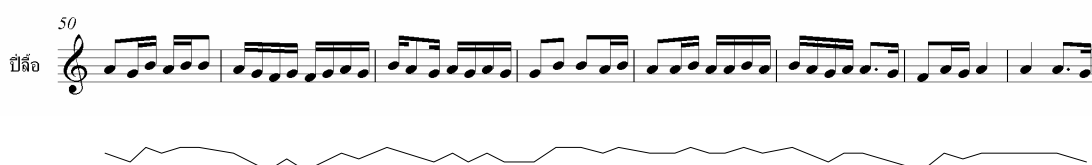
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 5 ห้องที่ 34-41 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 38 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 35-39 และห้องที่ 41 ไม่พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียง

ช่วงที่ 6 โน้ตเพลงห้องที่ 42-49

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 6 ห้องที่ 42-49 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 43 และห้องที่ 48 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 44, 46 และห้องที่ 48-49

ช่วงที่ 7 โน้ตเพลงห้องที่ 50-57

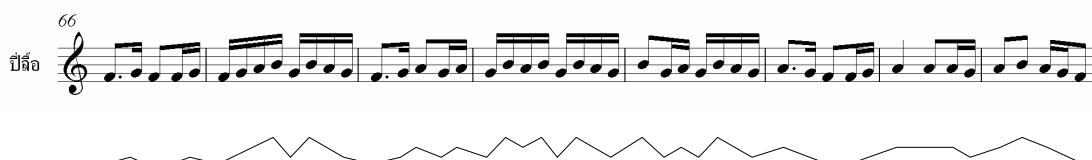
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 7 ห้องที่ 50-57 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 50, 54-55 และห้องที่ 57 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 50, 53 และห้องที่ 56

ช่วงที่ 8 โน้ตเพลงห้องที่ 58-65

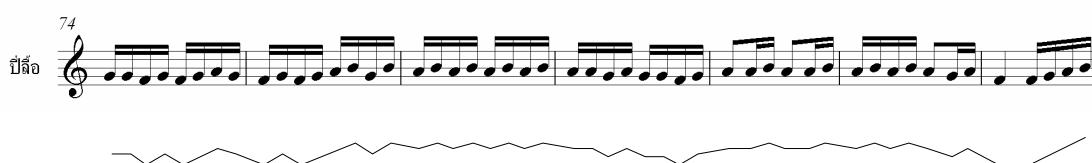
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 8 ห้องที่ 58-65 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 65 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 60 และห้องที่ 63-64

ช่วงที่ 9 โน้ตเพลงห้องที่ 66-73

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 9 ห้องที่ 66-73 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 66 และห้องที่ 71-72 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 67 และ 69-70

ช่วงที่ 10 โน้ตเพลงห้องที่ 74-80

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 10 ห้องที่ 74-80 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 74, 77-78 และห้องที่ 80 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 75

ช่วงที่ 11 โน้ตเพลงห้องที่ 81-88

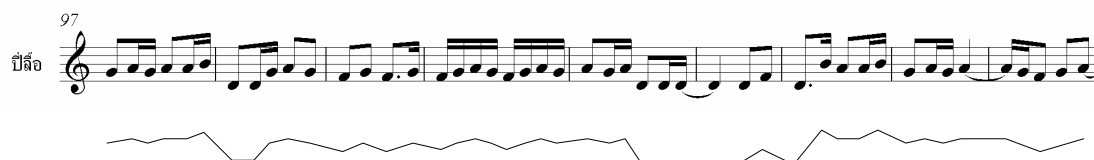
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 11 ห้องที่ 81-88 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 84 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 86 ไปห้อง 87 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 81, 83 และห้องที่ 85-87

ช่วงที่ 12 โน้ตเพลงห้องที่ 89-96

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 12 ห้องที่ 89-96 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 92 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 90-92 และห้องที่ 96

ช่วงที่ 13 โน้ตเพลงห้องที่ 97-105

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 13 ห้องที่ 97-105 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 102 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 97-98 และห้องที่ 101-103 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 98 และห้องที่ 101-103

ช่วงที่ 14 โน้ตเพลงห้องที่ 106-113

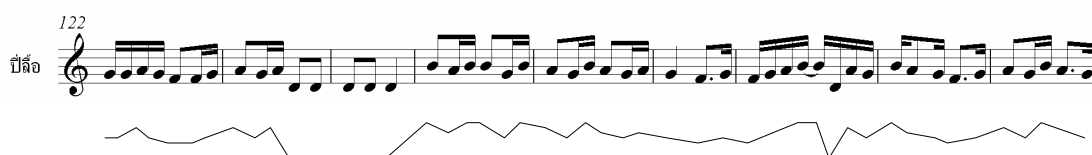
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 14 ห้องที่ 106- 113 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 106-107, 109-110 และห้องที่ 112 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 110-

ช่วงที่ 15 โน้ตเพลงห้องที่ 114-121

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 15 ห้องที่ 114-121 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 117 และห้องที่ 120 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 114 และห้องที่ 119

ช่วงที่ 16 โน้ตเพลงห้องที่ 122-130

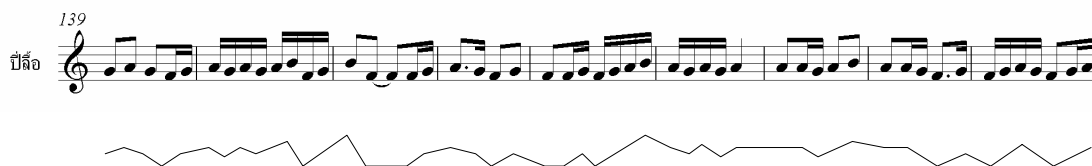
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 16 ห้องที่ 122-130 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 124 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 122-125 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 123, 125-126, 128 และห้องที่ 130

ช่วงที่ 17 โน้ตเพลงห้องที่ 131-138

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 17 ห้องที่ 131-138 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 135 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 131-132 และห้องที่ 134-137

ช่วงที่ 18 โน้ตเพลงห้องที่ 139-147

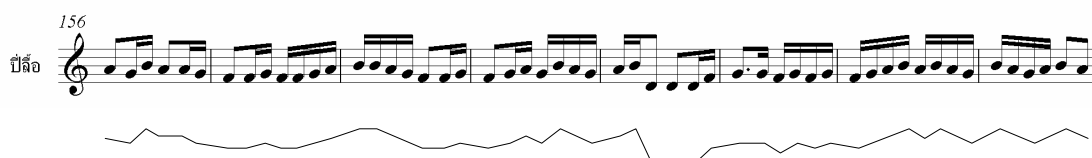
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 18 ห้องที่ 139-147 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 141, 143 และห้องที่ 145-146 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 140-141

ช่วงที่ 19 โน้ตเพลงห้องที่ 148-155

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 19 ห้องที่ 148-155 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 148, ห้องที่ 148 ไปห้อง 149, ห้องที่ 150 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 148-149, 152 และห้องที่ 155

ช่วงที่ 20 โน้ตเพลงห้องที่ 156-163

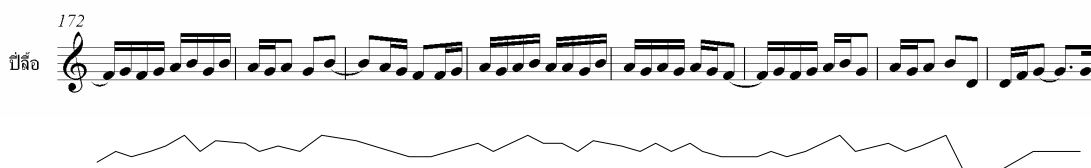
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 20 ห้องที่ 156-163 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 156-158 และห้องที่ 160-161 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 156 และห้องที่ 159-160

ช่วงที่ 21 โน้ตเพลงห้องที่ 164-171

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 21 ห้องที่ 164-170 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 168 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 164 ไปห้อง 165, ห้องที่ 165 และห้องที่ 168-169 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 169-170

ช่วงที่ 22 โน้ตเพลงห้องที่ 171-179

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 22 ห้องที่ 171-179 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 174-175 และห้องที่ 176 ไปห้อง 177 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 172-173, 175 และห้องที่ 177-178

ช่วงที่ 23 โน้ตเพลงห้องที่ 180-187

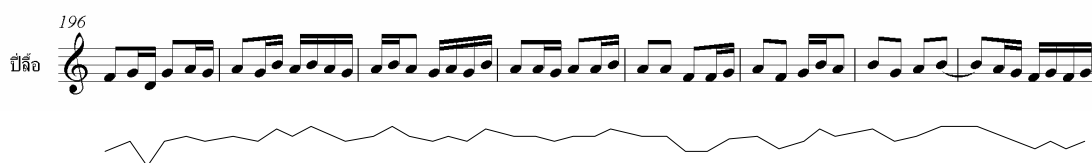
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 23 ห้องที่ 180-187 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 181, 183, ห้องที่ 183 ไปห้อง 184 และห้องที่ 187 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 181-184 และห้องที่ 186-187

ช่วงที่ 24 โน้ตเพลงห้องที่ 188-195

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 24 ห้องที่ 188-195 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 188, ห้องที่ 190 ไปห้อง 191 และห้องที่ 192-195 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 188-190 และห้องที่ 194-195

ช่วงที่ 25 โน้ตเพลงห้องที่ 196-203

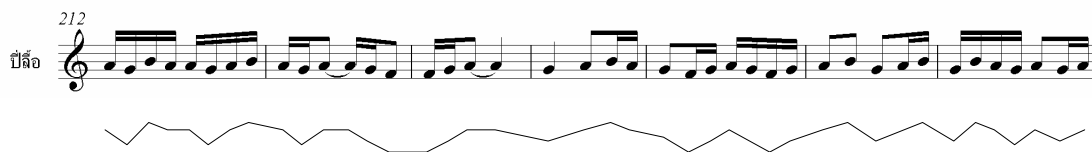
จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 25 ห้องที่ 196-203 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 199-200 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 196-198 และห้องที่ 200-202

ช่วงที่ 26 โน้ตเพลงห้องที่ 204-211

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 26 ห้องที่ 204-211 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 204, ห้องที่ 204 ไปห้อง 205, ห้องที่ 207 และห้องที่ 209 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 204-206 และห้องที่ 210

ช่วงที่ 27 โน้ตเพลงห้องที่ 212-218

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 27 ห้องที่ 212-218 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 212-214 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 217

ช่วงที่ 28 โน้ตเพลงห้องที่ 219-225

จากการวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินทำนองช่วงที่ 28 ห้องที่ 219-225 พบว่า การเคลื่อนที่ของโน้ตส่วนใหญ่เป็นแบบเรียงเสียงสลับขึ้นลงในทุกห้อง ยกเว้นห้องที่ 225 พบการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงในห้องที่ 220, 222-224 และห้องที่ 224 ไปห้อง 225 พบการเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงในห้องที่ 222 และห้องที่ 224

สรุป

จากการวิเคราะห์ลักษณะคำขับอุ้นลูกแก้ว จำนวน 11 บท พบว่า คำขับที่มี 2 และ 7 วรรค พบจำนวน 1 ครั้ง คำขับที่มี 4, 5 และ 9 วรรค พบจำนวน 2 ครั้ง คำขับที่มี 6 วรรค พบจำนวน 3 ครั้ง แสดงว่าในบทขับเพลงอุ้นลูกแก้วส่วนใหญ่จะมี 6 วรรค และในแต่ละบทจะมีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่เท่ากัน คือ ตั้งแต่ 5-18 คำ การส่งสัมผัสระหว่างวรรคหรือระหว่างบทขับส่วนใหญ่จะส่งสัมผัสจากคำท้ายของวรรคต้นไปยังคำหนึ่งคำใดในวรรคต่อไปหรือบางวรรคอาจไม่มีสัมผัสเลย และไม่มีการบังคับเอก โท

ทำนองหลัก (Theme) ทำนองหลักของปีที่ใช้บรรเลงประกอบขับอุ้นลูกแก้วเป็นแบบ Progressive คือ เป็นบทเพลงที่มีทำนองใหม่เพิ่มขึ้นโดยไม่ย้อนทำนองเดิมและมีความเป็นอิสระในทำนองเพลง โดยทำนองปีเปลี่ยนไปตามคำขับในรูปแบบของการค้นทำนอง โดยมีสื่อสร้างเสียง 2 ชนิด คือ เสียงร้อง (Voice) หรือเรียกว่า ขับ เป็นภาษาไทยและเสียงเครื่องดนตรี (Instrument) ที่ใช้ประกอบการขับเพลงอุ้นลูกแก้ว คือ ปีเดียวเพียงขึ้นเดียวเท่านั้น

ทำนองต่อเนื่องระหว่างท่อนเพลง เป็นการวิเคราะห์ทำนองของปีที่บรรเลงเชื่อมไปยังทำนองของบทขับในวรรคต่อ ๆ ไป จากการวิเคราะห์ทำนองเชื่อมระหว่างท่อนเพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบท่อนเชื่อมระหว่างท่อนเพลง จำนวน 13 ท่อน ในแต่ละท่อนมีความยาวจำนวน 1, 2, 3, 4 และ 9 ห้อง จำนวนความยาวของห้องที่พบมากที่สุด คือ 2 ห้อง พบจำนวน 8 ครั้ง และการดำเนินทำนองของท่อนเชื่อมจะไม่ซ้ำกัน

สื่อสร้างเสียง (Medium) ของเพลงขับอุ้นลูกแก้ว มี 2 ชนิด คือ เสียงร้อง (Voice) หรือเรียกว่า ขับ เป็นภาษาไทยและเสียงเครื่องดนตรี (Instrument) เสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขับเพลงอุ้นลูกแก้ว คือ ปีเดียวเพียงขึ้นเดียวเท่านั้น

พื้นผิว (Texture) ของเพลงขับอุ้นลูกแก้วเป็นประเภททำนองเดียว (Monophony) โดยปีบรรเลงทำนองในลักษณะการค้นทำนอง (Improvisation) ไปตามคำขับ

โครงสร้างบทเพลง (Form) ของขับขึ้นบ้านใหม่ มี 3 ส่วน คือ ท่อนนำ เป็นท่อนที่ปีเกริ่นนำเพื่อตั้งเสียงให้กับช่างขับและบรรเลงคลอช่างขับเกริ่นนำ ท่อนทำนองเพลง เป็นท่อนที่ปีบรรเลงค้นทำนอง (Improvisation) ไปตามคำขับในลักษณะ Progressive คือเป็นบทเพลงที่มีทำนองใหม่เพิ่มขึ้นโดยไม่ย้อนทำนองเดิมและมีความเป็นอิสระในทำนองเพลง และท่อนจบ เป็นท่อนที่ปีบรรเลงลงจบ

กลุ่มเสียง (Mode) กลุ่มเสียงเฉพาะที่ใช้บรรเลงในเพลงขับอุ้นลูกแก้ว ทั้งหมด 19 ทำนอง พบว่าเป็นระบบ 5 เสียง (Pentatonic) แบบไทย

ช่วงกว้างของเสียง (Range) เพลงขับอุ้นลูกแก้วมีช่วงกว้างของเสียงต่ำสุด คือ เสียงที่ 1 และเสียงสูงสุดในบทเพลง คือ เสียงที่ 5 โดยมีระยะห่างระหว่างขั้นเสียงจากเสียงต่ำสุดไปยังเสียงสูงสุด = 820

กระสวนจังหวะ (Rhythm pattern) เพลงขับอุ้นลูกแก้วมีกระสวนจังหวะ จำนวน 44 รูปแบบ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบที่ 3 พบจำนวน 35 ครั้ง

รูปลักษณะท่วงทำนอง (Melodic contour) พบ 3 รูปแบบ คือ ทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct) ทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating) และทำนองไม่ค่อยขึ้นลงหรือสม่ำเสมอ (Terraced)

ทิศทางการดำเนินทำนองเพลงขับอุ้นลูกแก้ว พบ 3 ลักษณะ คือ การเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงสลับขึ้นลง การเคลื่อนที่แบบกระโดดข้ามเสียงและการเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียงเดิม